

1 Tímóti

Ísu kwíyómpa'a irówana Póro moórá-kwaai aiyayaan-umai sísamaivakemba ava'moraé-iyaiyo. miráumai-ima maisuwéna Tímótina imáyáa éna maanáimbá agaimái tuwówana kwenópa'a kuráiyé. Ísun-aii simátíma'mae iyúnkakemba ándáva'a ánkárowana ména Tímóti Évévási-naopa'o Ísóigona kwaásira'o kárákwirontavai imáyáa éna maanáimbá agaimarówana kwenópa'a kuráiyé.

1 ¹Tímótiyo kemá Póro maanáimbá maanáúváivímbá agaimaráúmpo isaaó. Áánútu kentáásí sáwí-imayaaomo tátokaimpinkemba iyásínkáiwaiyé Ísu Káráísiti kumíníyé sé'a amu'maráúndawaiyé kentávésarai sésarai aantá-kwaasi-i'a éma Ísu Káráísitin-aii kosimátíma'mae naauwó sésarai si'mákaaivo ²Tímótiyo Ísu Káráísitinka'a agevamái maéndawai árai'a kesááninkaamba ómpo isaaó. Áánútu kentáásivowawe Ísu Káráísiti kentáásí Ísóigowe úwoi áwa'naa esarai tirumbá umánkesarai paru umánkaayantave'a námúnaa kwésune.

³ááéma Másétóniyaa-marava'a kónáe séwánda-tawai entávé'a asiramái sé'a Évévási-naopa'a úwoi maiyó. Áánútun-aagomba kwaé'náer-aimba kwésewaiyavai íma mirán-áimbá seró simátimiyo. ⁴aasiyaasí íma imáyáa umái manír-áíné tíkwá'náwe tináávúwísáiyé túwíkwara'a íma taaró simátimiyo simámakaumne. mirán-áimbó kwésemba kwaásiti imáyáa taviséna íma túwa'naa ínasa pósa Áánútumpa'a íma aráápamai maí'mai'a ónááowe. ⁵ánivo simámunda-aimbo amáparawaimo kwarésamo ésa imáyáavinken-aine tirumpinkén-áíné kaweré su'mai úmae kwéiyinasa Áánútun-aaiyavesa áraire sésa íma tóikakene su'mai sésa tirunkakénkwará'á sénááomba pósa tirumbá tíméro kwésune. ⁶évakarawai mináimbá ivátuwesa úwoi-aimba símae naaésa ⁷Áánútuna ámáámba simátimenae sésa ombánivo minámáámbá íma kawel'á umái isésa asiramái sen-áínkóná ááimba íma ísaraawe.

⁸ámáámba kawe-tántáá'á póna mindámo kwégwaraan-kwaasi ámáánko kwétuwa'naa-imba ísaraumne. ⁹kesí ámáámba kwa'mái máéro séna ámáámba tíména sáwí'o uráan-kwaasi kawer-ámpá'ó kónááontavena ámáámba tímakaiyé. ámáámbo káráan-kwaasiyé aaimó ímo ísáan-kwaasiyé Áánútuntavesamo ímo imáyáamo on-kwáásiyé sáwí'o kwéon-kwaasiyé Áánútun-aaiyavesa kwíráái kwésen-kwaasiyé

tinóvowi tínkamowasa púwón-kwaasiye évakarawai tínkamowasa púwón-kwaasiye ¹⁰ aarai-úmóyámbó on-kwáásiyé kwaai-úmóyámbó on-íniné umóyán-ánká'á nááón-kwaasiye iyámpói-umoyambo on-kwáásiyé kampar-áímbó sen-kwáásiyé kampar-áímbó simátiyuwaan-kwaasiye Áánútuna árrair-aimbo káráan-kwaasiye mirámó kwéon-kwaasimo kawer-ámpá'ó kónááontavena áamáamba tímakaisata ísaraumne. ¹¹ mináímbá ásí-kwasavimba kwéna Áánútu kaweré su'mai iwái kwená ááimba ó'oran-aainkwarawaina árrair-aimban-iye. kembá Póromba simásimena séna mináímbá simátíma'mae naauwó siráiyé.

Áánútu arumbá umásínkaraiye Póro siráin-kwasai.

¹² Ísu Káráísiti kentáásí Ísóigo simásimena séna kesí mayái kawe'á umái mayáníyondayavai mayaaó séna mimbáyáímó mayánaundayavena asirayámbá símísa'a súwi kwésimankaumne. ¹³ áńivo mimbáyái íma mairáawandara'a kwenáwí'a simái sáwí'a umánke'a kwená mayái-kwáásí sáwí'a umátinke'a kwembá simái sáwí'a umánkaraumne. minkánáará'á Ísuma Ísóigoma iyé-áńtávé'a íma áraire sé'a íma ísámai kawer-é'a pó'a sáwí'a uráunda mindáyavena arumbá umásinkena ¹⁴ Ísóigo úwoi súwa'naa úmae iyísa'a Ísu Káráísitiye tarúmai mé'a kwenááyave'a áraire sé'a kwená imáyáa kwéune. ¹⁵ Ísu Káráísiti sáwí'o kwéon-kwaasi sáwí-imayaaomo tátokaimpinkemba iyátinkanintavena marapá'á kunkáiyé siráivo mináímbá árrair-aimban-ivo isé'a tirumpimbá asiramái tátoraaro. kemó Póromo sáwí'o uráundawai amáparawaimo sáwí'o uráamba usáyaaítaruumne. ¹⁶ mirámó uráundayavena arumbá umásinkena ayáátááka'a simu'marómba kwaási mindá awánésa kwenááyavesa áraire sésa aúnái'a umái mai'mai'a ónááontavena íma sínkamimba simu'maréna ména arumbá umásínkaraiye. ¹⁷ Áánútu kwégarakwiyiwai mai'mai'a éna íma puwíníwai éna kwenane'á súrandei ímo awánáúndawai kweyáá Ísóigoma éna kwená ááimba ó'oran-aaimba kwaíkawai'a isaná kwenáwí'a anómba kwaíkawai'a kwéiyé.

¹⁸⁻¹⁹ Tímótiyo kesááninkaawai maanáímbá asiramái simámenaumpo isaaó. ááéma Ísóigona mayáímá mayáníyonda-aimba entá simámakaundayaama isa'á imáyáa é'a pó'a asiramái simáme'a sé'a mináíntávái imáyáa umái kwaréma Ísóigowe aráápamai méma arunkakémbá árrair-aimba isé méma i-kwáásímó tiyáántámbo kwimáímó asirayám-báyáímó kwémaesamo máéntemba Áánútun-aaiyavai ayáántámbo kwimái asirayám-báyái kwémae maiyó kwésune. évakarawai tirunkakémbá árrair-aimba tínaaemba umámesa pósa Ísóigon-aai tínaaemba umámesa máyáawe. ²⁰ miwíwínkémbá kae'nárai túwí'a moórawai áwí'a Áíméniyasi isaná moórawai áwí'a Arekesándaa isa'á ti'maráúnana Sáátáánigo tátokaiye. Áánútunka'a sáwí-aimba simái tuwáyááoiye sé'a ti'maráúnana Sáátáánigo tátokaiye.

Áánútumpa'a námúnaa sen-kwásái.

2 ¹ maarán-ámbá simátimiyo sé'a kwésimamune. Áánútumpa'o námúnaamo kwéseмба anón-tantaa'an-iyе. mindáyavesa námúnaamo kwéseмба Áánútu amápa-kwaasi túwa'naa ínkwáе sésa kwéaisaa-esa súwi kwésewe. ² Áánútu anón-kwaasiye kenká'á kárákwiraan-kwaasiye túwa'naa ínasa námúnaa síyamba paru umáiya moórávinta méta Áánútuntaveta imáyáa éta arupí umáiya ménaumne. ³ mirán-dámúnáámó sembá Áánútu aúranka'a kawe'á umái sewaná póna aamoí éna kwemá sáwi-imayaavinkembo iyásínkáiwaiya póna aamoí kwéiye. ⁴ Áánútu amáparawai sáwi-imayaavinkemba iyátinkainasa kwená árair-aimba isánááontavena arááima kwétaiye. miráyávésamo amápa-kwaasiyavesamo imáyáa ésamo Áánútumpa'o námúnaamo kwéseмба kawe'án-iyе. ⁵ Áánútu mimbóráwái máyáísana Áánútuwe kwená kwaásiyeti avumpimbó máyáimba mimbóráwái ména minkwáásígó áwí'a Ísu Káráísiti ména kwaási Áánútunte kwétarutinkena ⁶ amáparawai sáwi-imayaavinkemba iyátinkanaumne séna taaira'á pukáiyе. Áánútu amáparawai kentí sáwi-imayaavinkemba iyátinkanaumne séna mirán-kánáa tñiye siráimba póna Ísu Káráísitimba ai'marówana kumpukáiyе. ⁷ miráumai Áánútu simásimena séna aantá-kwaasi-i'a éma ó'onkaa-kwaasi simátíma'mae naauwó séna si'marówa'a kwená árair-aintavesa áraire sénááontave'a simátíma'mae'a kwéiyune. mináímbó súnda íma kamparáímbá kwésumpo árair-aimba kwésune.

⁸ naaó'-naoken-kwaasi tayorupamáí mésa Áánútuntavesa imáyáa ésa íma áwáá'a sésa íma aaisambá sésa námúnaa sénááontave'a mirán-oro kwésune. ⁹ tayorupamáí mésamo Áánútuna imáyáamo mósá maránááomba aaraimá maarámó iíyávéna sirááima kwétaiye. íma túma maé iyésa kawe'á umái unáánkwátóí ésa kwaási aráá'a súrampimba sivúwóvo sésa íma konaarirí ésa ¹⁰ íma mirá-sáwí'á ésa kawe'-máyáiyé su'mai máéwasa tuwánanaaowe. aaraimó kesáváímó sésamo Áánútuntave'a imáyáa kwéune sen-ínímbó kawe'-máyáímó kwémayaantemba mirán-oro. ¹¹ aaraí íma túma maé iyésa aánoumai mésa Áánútun-aaimo kwésen-kwaasi táái isánááowe. ¹² aaraimá íma kwaairá'á kárákwiraawai mésa kwaai túranka'a íma komésa aai kwésimatimesa aánoumai máyáawe kwésune. ¹³ naaóv'á'á Áánútu Áándamumba aiva'á úmarena naaémба awainínkómbá Ívimba úmakaintave'a mináímbá kwésune. ¹⁴ Sáátáánigo íma Áándamuntavena siráivo Ívintavena kamparáímbá simámuwana áraire séna aiva'á Áánútun-aii káráyukaiye. ¹⁵ ánivo aaraimá iyámpóímo matínkáiyambo éna sáwí'a umái mémpinkemba Áánútu tiráníye. aaraimó Áánútunka'o agevamáímó mésamo kwená imáyáamo ésamo arupí umáímó aánoumaimo mai'mai'o úmae iyésamo mirámó íyanamo éna Áánútu sáwí'a umái mémpinkemba tiráníye.

Ísóigona kwaásira'a kárákwiraawaiti kwaasái.

3 ¹ évakarawaimo Áánútuna kwaásira'a kárákwiyi-mayai mayánáe síyawaimo ésa tirááimo taí-máyái kawe'-má'yáimán-iyé siráamba mináimbá árrair-aimban-iyé. ² moóráwaimo Áánútuna kwaásira'o kárákwiraiwaina mayáímó mayáíndawai maarán-kwáásígómán-iyé. kwempímbá íma sáwí-aimba kwáyaindawai éna mimbórá-ínímbá makáíndawai éna arupí umái kawer-ímáyááwé su'mai kwéíndawai éna kwenáwí'a mósá maréwai éna namu-kwaasí naambá tiména toómbá tiména índawai éna Áánútun-aaí kanaán-umai simátíma'maena kwéiyíndawai éna ³ íma uwo'aó'-nómbá námae naaéna uwo'aó'á índawai éna íma aaisan-áimbá séna paru umái máyaindawai éna íma óntantavena aúran-anda kwéíndawai éna ⁴ kwená naaúmpa'a máyáan-kwaasira'a kawe'á umái kárákwiraindawai éna kwená iyámpói kwentávésa ésa kwenáái kwéisaiyawai éna mirán-kwáásígómó éna Áánútuna kwaásira'o kárákwiraiwaina mayáímá mayáníye. ⁵ moóráwaimo kwená aarai-iyámpóira'o ímo kawe'ó umáímo kárákwiraindawaimo éna Áánútuna kwaásira'a íma kanaán-umai kárákwiyiniye. ⁶ ívé'o Áánútuntavenamo ísámaimo tíndawaimo éna Áánútuna kwaásira'a kárákwiraiwaina mayáímá íma mayáníye. mirán-kwáásígómó mimbáyáímó maénamo éna kwenáúma maé iyínana Sáátáánigomo sáwí-meyambo mayánínteni'a mirá ínyé. ⁷ kwembá simái sáwí'a umánkáavo Sáátáánigo tamaimái kweivarí'a iváínivo Áánútunopa'o ímo tiráan-kwaasigwara'o sésamo kaweré su'mai umái máyáiwaiman-iyé síyan-kwaasigomo éna mirán-kwáásígówé su'mai Áánútuna kwaásira'a kárákwiraiwaina mayáímá mayáníye.

⁸ Áánútuna kwaásira'a kárákwiraawai kwétuwa'naa-owai maarán-kwáásímán-owe. arupí umái máyaiyawai ésa íma kaumbo-káér-imayaamo tokáiyawai ésa íma uwo'aó'-nómbá námae nááiyawai ésa íma óntantavesa túran-anda kwéiyawai ésa ⁹ tirunkakémbó árrair-aimbo isésamo kwéomba Áánútuna árrair-ainkona ááimba tátoraawai ésa ¹⁰ mirán-kwáásímá ésa Áánútuna kwaásira'a kárákwiraawai kwétuwa'naa-owaiti mayáímá mayánááovo aivalá miwítí mayáímá tuwánewasamo kawe'ó íya'o é'a mimbáyáímá tíméro. ¹¹ mirá íyasamo ésa miwí tuwainímbáá'a maarán-ínímbán-owe. kawe'á umái máyawai ésa íma kwantánaanta-aimba kwésen-inimba pósa arupí umái mésa amápa'-mayai kawe'á umái kwémayaawe. ¹² Áánútuna kwaásira'a kárákwiraawai kwétuwa'naa-om-bayaima kwémayaawai maarán-kwáásímán-owe. kimbora-inimba mapá kuráawai ésa miwítí iyámpóirare miwítí naaúmpa'a máyáan-kwaasirare kawe'á umái kárákwiraawai ésa mirán-kwáásímó Áánútuna kwaásira'a kárákwiraawai kwétuwa'naa-om-bayaima mayánááowe. ¹³ mimbáyáímó kawe'ó umáímo mayánááowai

ésa Ísu Káráisitiye aráápamai máyáan-aimba asiramái simátimiyasa isésa miwí túwí'a mósá maránááowe.

árai'-monor-ainkona ááin-kwasai.

¹⁴Tímótiyo kemá Póro sáwiyanka'a embá koawánanae sé'a kwée'a maanáúváimá kwéagaimai tuwáúmpo awánaao. ¹⁵enópa'a kónáe sé'a onda-ámbó itáinamo e maanáúváí awáné sé kesáá Áánútuna akúntá únanaya agaimakáimba símakaimba póta miráyá ónaumne síníyone. ávombo aimakésamo megwímegwigomo ávonka'o tátoraientemba kesáá Áánútu máyáiwaina kwaásiya éta kwená árrair-aimba tátokaundayaawe. ¹⁶árai'a árai'-monor-ainkona ááimba paárúwana anón-kwaasi éna maarán-iyé.

Ísu Káráisiti marapá'á kwaási-i'a umái paárúwana Áánútun-amanko kwentávéna séna arupí umái máyáiwaiman-iyé súwasa Áánútuna kwayó'nárawa'a kwíyómpakewai awánowasa kwaási ó'on-o'om-baravakewai kwenáái simátíma'mae kuwasá kwenááiyavesa áraire suwaná Áánútu kunáí'maena kwíyómpa'a móankaraiye. mináímbá árai'-monor-ainkona ááimban-iyé.

kampar-áímbó simátimenaon-kwaasi paáronaaon-kwasai.

4 ¹Áánútun-amanko avora'á séna naaén-kanaa tínasa évakarawai Ísu Káráisitimba tínaaemba umámesa Sáátáánigowe kwená kwayó'nárawaremo síyan-aimba isésa kampar-áímbó síyamba kwaránááowe siráiyé. ²iramó ane'ó kaimbó áúmo pukáin-kuvinkaambo intembá tirumpimbá miráráá ínasa tirumpinkémbá íma árrair-aimba isésa tóikakene su'mai kampar-áímbá sésa ³aaraiyé kwaaiyé mayánááomba aambá áúntinkesa évaka-tomba aambá kwéauntinkesa mirá-kámpár-áímbá síyasa naaén-kanaa tínasa évakarawai mirán-ámbá kwaránááowe. mintóntávéna Áánútu kwená árrair-aintavesa áraire síyawaiyavena séna mirán-tómbá umátinkaunda kwéne'a súwi sígwáe sé'a umátinkaraumne Áánútu siráiyé. ⁴amápa-tantaa'o Áánútumo úmakaimba kawe-tántáá'án-ivo aambá áútinkaavainivo úwoi kwéne'a Áánútuntave'a súwi seró. ⁵námúnaaya súndayaanivo Áánútu kawe'án-iyé siráimba pósa mintómbá aambá áúsinkaavainivo.

Ísuna kawe'-má'yái-kwáási óne siráin-kwasai.

⁶Tímótiyo simáménda-aimba Áánútuna kwaási simátíminda Ísu Káráisitina mayái-kwáási-í'a éma po kawe-kwáási auráníyone. toómbó nénamo asiramáímo máyáintemba Ísu Káráisitina árrair-aimba kwaré kawe'á umái simátíma'mae íyínana mináínkó asiramánkaniye. ⁷manír-áímbá íma Áánútun-aaiman-ivo úwoi-aimban-ivo ánaaemba umámiyo. emá ayáántán-kwimai mé árai'-monor-amba kwégware

enáúma kárákwiyuwo. ⁸súgomo kawé'ó ínkwáe-imayaamo ésamo ésa tiyáántán-kwimai mayái mayánááomba mindá kawé'an-ivo árai'-monor-ampa'a kónáe sésamo imáyáamo ésa tiyáántán-kwimai Áánútuna mayái mayánááomba mindá anón-kawé'an-iyé. mirámó ésamo ésa ívékwara naaénkwara'a ménaaon-ayampa'a mimbáyáigó túwa'naa iyé. ⁹mináimbá árair-aimban-ivo ísámai tirumpimbá tátoraaro. ¹⁰Áánútu asirayánkwáráwái póna amápa-kwaasira'a kárákwiraiwai éna kwenááiyaveta áraire súndawaiya sáwí-imayaavinkemba kwéiyasinkaiwaimba kwéamu'mareta póta siyáántán-kwimai mayáiyá kwémayaumne.

¹¹Tímótiyo mináimbá simátime se mirán-oro siyó. ¹²ívé-kwaasi óndayavesa úwoi-kwaasi óne sésa sáwí'a umánkaavainivo kawé'á umái mé kawer-áimbá se imáyáa timé arupí umái mé kaweré su'mai kwéinasa Áánútun-aaiyavesa áraire sewái awánésa óndantemba mirán-oro. ¹³enópa'o ímo kondará'ó éma kwaási túranka'a Áánútuna aúvái-kwandaavinken-aimba táámpamai simátíma'mae kwéiye agaráátinkao. ¹⁴ááéma entávéna Áánútu siráin-aimba simátímúwasa Áánútuna kwaásiti anóndarawa'a tiyáamba enane'á tátoresá sésa Áánútuna mayáímá mayaaó suwamá mimbáyái máyéndayavai ónana Áánútu asirayámbá ámakaiwo íma tuwé asiramái maimaé iyuwó. ¹⁵simátimunda-aíne su'mai imáyáa e mirá úmae iyínasa amáparawai awánésa sésa Áánútuntavena asiramái máyáimba póna minásráyánkó iyíníye sénááowe. ¹⁶enáúma kárákwimai méma simátímínda-aimba imáyáa umái kawé'á umái simátimiyo. mirámó ónda kawer-ámpá'á kwégonasa enáái ísáan-kwaasi kawer-ámpá'á kwégonwe.

Ísóigona kwaásiti imáyáa arupí umátinkao siráin-kwasai.

5 ¹Tímótiyo anónuntantontavai égési-aimpakemba íma simátime enavontávémo aánoumaimo kwempa'ó séndantemba mirá simátimiyo. enávámaa'o óndantemba ívé-kwaasi mirámá umátinkao. ²enanóisaimo óndantemba áráankantomba mirámá umátinkao. enáúmbaa'o óndantemba ívér-inintomba mirá e kaweré su'mai umátinkao.

³ketor-íníntí tíráá'maara'i. tinówaimbaara'i. mésamo ésa miwí túwa'naa oro. ánivo ketor-ínímbó timááraawimo ímo mén-inimba túwa'naa uwo. ⁴ánivo ketor-íníntí tíráá'maara'i. tinówaimbaara'i. mésamo ésa miwí túwa'naa oro. árai'-mono-kwaasimo mésamo ésa miwítí akúmbá túwa'naa oro. mirámó íyambo ésa kárákwimaesamo iráam-beyamba timénááomba Áánútu aamoí íníye. ⁵ketor-ínímbá timááraawi íma máyáan-inimba ésa sésa Áánútu kenká'á kárákwiyiniye sésa Áánútumpa'a námúnaa símae kwéiyesa súwa'naa ínkwáe sésa námúnaa kwésewe. ⁶ánivo ketor-ínímbó marapá-tántáátávésamo

tirááiyavesamo ésamo ombá Áánútuna némpa'a kwémaewe. ⁷ketor-íníntávésa sésa sáwí'a umái máyáawe seváínivo simámunda-aimba simátimiyo. ⁸Áánútun-aaiyavesamo kamparémó sembá mindá sáwí'a kwéombanivo évakarawaimo ésamo miwítí akúnkáré miwí timááaraararemo ímo kawé'ó umáímo kárákwiyoombo ésa Áánútun-aai tínaaemba umámakaamba mindá anó-sawí'a kwéowe.

⁹ketor-ínímbó Áánútuna mayáímó mayánaáon-inimba tivakáá-umai túwí'a agayaaó. mindá maarán-ínímbán-owe. áráankamba késa 60 ima maisukáan-inimba ésa kimbora-kwambo maivá kuráan-inintomba ésa ¹⁰miníníntóntávésa kawé'-má'yái kwémayaawe kwésen-inintomba ésa miwí tíráá'maaka'a kawé'á umái kárákwiraan-inintomba ésa namu-kwaasí toómbá kwétimen-inintomba ésa Áánútuna kwaási kawé'á kwéumatinkaan-inintomba ésa umbai-yántáá'ó makáan-kwaasi kwétuwa'naa-on-inimba ésa mirán-káwé'-má'yáímó kwémayaan-ketor-inin-tuwi'a agayaaó. ¹¹ívé-ketor-inin-tuwi'a íma agayaaó. miwí Áánútuna mayái kwémaesa naaémba kwaai mayánae-imayaa ésa Ísu Káráisitinka'a asirayán-áímbá símaresa íma imáyáa ésa kwaai mayáiyasa ¹²évakarawai tuwánésa sésa Ísu Káráisitinka'a asirayán-áímbá símakaan-aimba karésa sáwí'a uráawe sénááowe. ¹³miráumai maará ésa íma mayái maésa nambaré su'mai naaésa íma mayái kwémaesa kwantánaanta-aimba símae kwénaaesa náaindaantavesa kwendéi kwendei iyé-áímbá simátíma'mae naaésa aánávómó ímo senká'á ke ísaresa símae naaónááowe.

¹⁴mindáyave'a simáme'a sé'a ívé-ketor-inimba kwaai maésa iyámpói tinkésa kawé'á umái kárákwiyesa mirámó íyamba kesáámá íma sáwí'a umáíya máyaunda pósa Áánútuntavesamo ímo aamoimó íyawai kentáási ááimbo sivakáá ésayaamo ésa íma simái sáwí'a umásinkanaaontaaniye.

¹⁵évaka-ketor-inimba kawer-ámbá á'a ivátuwesa Sáátáánigona sáwí-ampa'a kwégwaraantave'a sún-da-aimba kwésimamune. ¹⁶Áánútun-aaiyavesa áraire sen-ínímbá miwí timááraavinkembo ketor-ínímbó máyáamba túwa'naa oro. Áánútuna kwaási ketor-ínímbá timááraawimo máyáan-inimba mono'-má'yáír'á'ó tukáan-ontandei túwa'naa ováínivo ketor-ínímbá timááraawimo ímo máyáan-inimba minóntándéi túwa'naa oro.

¹⁷Áánútuna kwaási miwítí anón-kwaasi kawé'á umái kárákwiraawaiyavesa imáyáa ésa miwítí meéyámbá mósá ma'mai tíméro. minánón-kwáásívínkémbá évakarawai Áánútun-aai asiramái simátimesa anóm-bayai kwémayaawaiyavesa imáyáa ésa miwítí meéyámbá mósá ma'mai anómba tíméro. ¹⁸mináíntávéna naaóv'á'á Áánútun-aai aúváiimba agaimaréna séna purumakankóná mayáír'á'-méyántávéna séna

kwaásiti toómbá úwítí-aramba ásima piyíndayavena purumakankó aísamai tamái mapándáampa umái ásima pítúwáínka'a

purumakankóná óika'a íma asááesa túwéwana úwoi ména évaka'a náníye

agaimaréna siráíye. moóráva'a agaimaréna séna

mayáímó máyáawai meéyámbá máyáaro

agaimaréna siráíye. Áánútuna kwaási mináímbá imáyáa ésa miwítí anón-kwaasiti meéyámbá tíméro. ¹⁹Áánútuna kwaásiti anón-kwaasi týó'o vaiyáíyan-aimba íma isaaó. ánívo kaumbo-káé-kwaasimo tésamo síyan-aimba miwí táái isaaó. ²⁰sáwí'o úmae íyówaiyavai amáparawai túranka'a asirayán-áímbá simátimiyo. mirámó inasamó ésa amáparawai táátavesa ésa miwí túra'a kárákwiyonaowe.

²¹Áánútu aúrankare Ísu Káráísiti aúrankare Áánútuna kwíyómpaken-kwayo'narawa túrankare asiramái simáme'a sé'a simámundantemba uwo kwésune. aaigóná ááimbo ímo ísarendarakembo e íma aaí simátiminyone. aaigóná ááimbo ísarendarakembo e kawe'á umái simátiminyone.

íma kwaási taaínkaakai uré simátime amápar-aimba avoraré su'mai simátimiyo. ²²moóráwaimo Áánútuna mayái mayáínkwáe sémo e íma ááéma usásinanke awáanasuwe naaémba usásinankaa. moóráwaimo sáwí'o kwéina íma egwárá'á mirán-e kawe'á umái kárákwiyuwo.

²³Tímótiyo enarumpinkémbó áí'o énamo évaka-tawaimo áúva'o kwínamo e non-úrane su'mai íma ne taaérampinken-domba naaó sune.

²⁴évakarawaimo sáwí'o ombá tuwánaawasa sáwí-meyamba máyáambanivo évakarawaimo sáwí'o ombá miwítí ááimba naaémba paáriníye. ²⁵miráumai évakarawaimo kawe'-máýáímó máyáamba tuwánaawasa évakarawaimo kawe'-máýáímó máyáamba íma tuwánaamba mirámó kwéowaiti ááimba naaémba paáriníye.

6 ¹kárákwiraan-kwaasi évakarawai meéyámbakaawasa miwítí mayái úwoi kwémaesa óntamba íma kwémayaawai Áánútuna kwaásiyavai maanáímbá simátimiyo. kárákwiraan-kwaasi túwí'a anómbe umátinke'a miwítí mayái kawe'á umái máyáaro simátimiyo. mirámó íyasamo ésa Áánútu áwíre Áánútun-aaiye íma simái sáwí'a ónááowe. ²kárákwiraan-kwaasi Áánútun-aaiyavesa áraire sewáíyávésa miwítí úwoi-mayai-kwaasi sésa Ísu Káráísitina kwaásimo úndantemba miwígwárá'á Ísu Káráísitina kwaásima póta miwí túwí'a íma anómbe umátinkanaumne seváínivo maarán-áímbá seró. Áánútun-aaiyave'o árairemo súndantemba miwígwárá'á Áánútun-aaiyavesa áraire kwésewa'a sirumbá timé'a pó'a miwítí mayái kawe'á umái máyáanda mimbáyáíwínkémbá kawe-tántáá'á mayánááowe se úwoi-mayai-kwaasiyavai mináímbá simátimiyo.

**Áánútuntavaimo imáyáamo ésamo máyáamba
anón-tantaari'a kwéon-kwasai.**

Tímótiyo simámunda-aimba asiramái simátimiyo. ³évakarawaimo ó'on-aimbo simátimesamo kentáási Ísóigo Ísu Káráísitin-aaimo kawer-

áimbó ímo kwarésamo árai'-monor-aimbo ímo kwégwaraawai ⁴miwí túma maé iyésa amápa-tantaakona áaimba íma ísaraawe. miwívimbá sáwí-imayaa kwáyáísasa aaigóná áaintavesa sáwívar-aimba kwésesa kesááigo usáyaaítainkwae-aimba kwésewasa mirá-sáwí-áimpínkémbá tirumbá sáwí'a umátinkesa aaisambá sésa túwí'a simái sáwí'a umátinkesa sáwí-imayaa umátinkesa ⁵aaisan-áimbá símae kwénaaowe. mirámó kwéon-kwaasi miwítí imáyáa simái sáwí'a ésa árair-aimba ivátuwesa kampar-ímáyáa ésa sésa sáwívar-oisamba mayánáe sésa monor-ámbá kwégwaraawe-kampar-imayaa kwéowe.

⁶mirán-kámpár-ímáyáa kwéombanivo Áánútuna aambó árai'o kwégwaraawai imáyáa ésa sésa Áánútuntave'o imáyáamo é'o máyaunda anón-tantaa'a isaná makáunda-oisamba mindá kanaán-iyé kwésewe. ⁷kesinóisaiya masínkónka'a íya óisanta makáawanasaya másínkaraawe. púwóndaya íya óisankwarata maimaéta puwónaumne. ⁸unáánkwátóiyé toóné makétaamo éta séta mindá kanaán-iyeya sénaundayaaniye. ⁹óisamba mayánáe-imayaawe su'mai owái misáwí-ímáyááo tavisínana sáwí-yantaatavesamo tirááiyavesamo íyan-tantaako miwí tátorainasa sáwí'a umái mésa ánásanaaowe. ¹⁰ó'on-o'o-sawi-imayaaona áaimba óntamba mayánáe-imayaayavesa aamoí kwéowe. évakarawai óntamba mayánáe-imayaawe su'mai kwéesa Áánútun-aai ivátuwesa umbai-yántáá'á maésa tirunkó umbai kwétaisasa máyáawe.

Áánútu aúranka'a arupí umái maiyó siráin-kwasai.

¹¹Tímótiyo emá Áánútuna kwaási éma mirán-tántáákómbá ánaaemba umáme Áánútu aúranka'a arupí umái mé kwentávái imáyáa kwéema amápa'-mayai kawé'á umái kwémae imáyáa kwétime Áánútuntavai asiramái aanoumai mé mirán-tántáátávái ayáántán-kwimai máyaane. ¹²kwaásimo meéyámbó mayánáesamo isaaisésamo kontembá emá Áánútun-aaiyavai áraire kwése ayáántán-kwimai minámbá kwaré aúnaí'a umái maí'mai'a kwéonda-amba kwa'maé iyuwó. ááema sáwíva-kwaasi túranka'a paárumai séma Ááútun-aai árair-aimba pó'a kwenká'á agevamái máyaumne sundará'á Áánútu entávéna aúnaí'a umái maí'mai'a kwéone siráiyé. ¹³Áánútu amápa'a máyáawaiti ááinkontave'a imáyáa é'a Ísu Káráisiti aaimó isái-náúmpá'á anón-kwaasigo áwí'a Póntiyasi Páírátimba kawer-áimbá simámakaiwaintave'a imáyáa é'a embá asiramái simáme'a sé'a ¹⁴kentáásí Ísóigo Ísu Káráisiti marapá'ó ímo kunkáindara'a kwemó siráin-aimba kwa'maé kwéiyé kaweré su'mai kwéonasa awánésa sésa mináimbá árair-aimban-iyé sénááowe kwésune. ¹⁵Áánútu Ísu Káráisitintavena séna kumuwo sínda-tawai kumíníye. Áánútu kaweré su'mai kwéiwai éna kweyáá amáparawaira'a kárákwiraiwai éna amápar-asirayankwara-kwaasi kwená asirayánkó usáyaaitaraiwai éna amápa-kawaa-kwasira'a kawáá uráiwai éna ¹⁶kweyáá íma puwíníwai

éna ó'ora-sagayanka'a máyáiwai isasá mirá-ságáyánká'á íma kwaási kanaán-umai koménaaowe. Áánútumba amápa-kwaasi íma túrandei awánésa íma kanaán-umai túrandei awánanaaowe. kwenáwí'a anómba kwaíkwai'a kwéisana kwená asirayámbá kwaíkwai'a kwéimba mindá árair-aimban-iyé.

¹⁷Tímótiyo óísankwara-kwaasiyavai asiramái simátime se íma túma maé iyé'a íma óísantave'a aamoí é'a mindá ánásanin-tantaa'a íma amu'maré'a mé'a Áánútu amápa-tantaa'a kwésimiwaintave'a amu'maré'a mé'a aamoí oro simátimiyo. ¹⁸moórá-aimba óísankwara-kwaasi simátime se kawé'-má'yái kwémae'a túwa'naa úmae kwéiye'a óísamba taaínkaakaumai tíma'mae íyóro. ¹⁹mirámó é'o é'a mirámó íyan-tantaatave'a naaémba keinárawa'a túwa'naa ínín-tantaa'a kwáyaina'a mirámó é'a kawé'á umái ménaaowe simátimiyo.

²⁰Tímótiyo Áánútu simámakain-aine agarááránkarain-aine kárákwimai kawé'á uwo. Áánútun-arááímo ímo kwáráan-kwaasi úwoi-aimba kwésevo mináímbá ánaeмба umátimiyo. kampa'á sésa amápa-tantaa'a ísaraumne sésa aainakákémbá aaisambá símae kwéiyon-aimba ánaeмба umátimiyo. ²¹évakarawai sésa amápa-tantaa'a ísaraumne sésa pósa Áánútunka'a agevamáímo máyáan-amba ivátukaawe.

Áánútu amáparawai úwoi kwétuwa'naa-intave'a námúnaa kwésune.
kemá Póro sún-da-aimba ánásaiye.